REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru și din afară și la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 10. Brașov, Sâmbătă 15 (27) Ianuarie. 1900.

„Dacoromânismul“ și Sașii.

Diarul național săsesc din Sibiu publică în numĕrul sĕu de astădî sub titlul *„Dacorománismul și politica maghiară de naționalitate“* un articul important din mai multe puncte de vedere, despre care voim sĕ vorbim aicî.

Până înainte cu vre-o câțî-va anî politicianii sașî erau preocupațî încă în cea mai mare parte de temerile nutrite și în sînul lor în mod sistematic, că așa dişa ideiă dacoromână póte sĕ devină fórte periculósă elementului săsesc, din Ardeal. Aceste temerî, firesce, erau nutrite mai ales din partea maghiară și fórte puținî dintre Sașî au dat atențiune părerilor desfășurate de preotul lor Roth în cunoscuta sa broșură, publicată la 1848, că Germanii s'ar puté împăca ușor cu ideia dacoromână.

Trebue sĕ mai amintim că până în timpul mai nou erau puternice speranțele în sînul Sașilor, că le va succede într'un fel a încheia cu Maghiarii dela putere un compromis separat, pe temeiul legilor esistente. De aceea ei urmăreau o tactică pe cât de isolată, pe atât de periculósă, dând mereu Maghiarilor sĕ înțelégă, mai în pressa lor, mai în dietă, că ei, aliații credincioșî din trecut ai Ungurilor, pot eventual sĕ aducă marî servicii prin o nouă alianță cu elementul domnitor tocmai în contra pretinselor tendințe „dacoromâne“ și a periculelor, ce le-ar puté nasce pentru stat.

Acésta lăsau sĕ se străvadă politicianii sașî din vorbele și enunciațiunile lor, ér unul din conducĕtorii lor din dietă, deputatul de odinióră Zay, a și dat în mai multe rĕndurî espresiune clară acestei cugetărî. Și nu mai de mult, decât la 1895 ea părea chiar, că își află rĕsunet în declarațiile programatice ale faimosului Banffy.

Scim că încă mai înainte, pe la 1890, se făcuse o încercare de apropiere între Maghiarî și Sașî, care însĕ a suferit fiasco tocmai în urma isprăvilor guvernării lui Banffy. Cam de pe când își începuse acest voltigior politic producțiunile, menite a stórce aplausele frenetice ale masselor maghiare fanatisate de agenții provocătorî ai șovinismului violent, Sașii — chiar și dintre cei mai oportuniștî — începură a cunósce în ce hal trist a ajuns politica lor basată mai mult pe promisiunile amăgitóre, cu carî au purtat'o de nas guvernanții maghiarî dela 1865 încóce.

Dér mai vĕdură și se mai convinseră Sașii ardelenî și de altă aparițiune de tot periculósă, chiar și luptelor legitime pentru apĕrarea esistenței lor naționale. Au vĕdut și s'au convins adecă, că acea fantomă a dacoromânismului, cu care ne veniau și ne vin mereu adversarii noștri de câte orî vor sĕ nege îndreptățirea nóstră de a trăi în acest stat ca Românî, avea și are o fatală importanță și pentru situațiunea lor în lupta cu tendințele de maghiarisare.

Și acésta se esplică așa, că din frasele obicînuite despre „dacoromânism“ și „irredentism“, — frase góle, cum recunósce și „S. D. Tageblatt“ — prin metoda constantelor suspițiunări și calumniări tendențióse, s'a format cu timpul un sistem întreg de atac ofensiv asupra posițiunei de drept a naționalităților în genere. Putem sĕ ne închipuim, că peste trei milióne de Românî fiind constant învinuițî și tratațî ca contrarî agresivî ai statului, e cu neputință de a-se curma stările esceptionale de prigonire și de a se introduce fiă și numai pentru Sașî, Șvabî, Sêrbî etc. un regim de echitate și de legalitate.

Astădî politicianii Sașî încep sĕ distingă mai bine și sĕ cunóscă, că décă ei nu au făcut nimic până acum, pentru ca sĕ se procédă, cel puțin în cestiunile marî principiare, solidar cu Românii și cu celelalte naționalitățî din acest stat, politica de desnaționalisare maghiară la rĕndul ei a îngrijit cu atât mai mult, ca tendințele sale asupritóre și distrugĕtóre sĕ fiă aplicate în fond și față cu Sașii, cum sunt aplicate față cu celelalte popóre și mai ales față cu Românii, a căror prigonire în stil mare a creat o stare esceptională generală, care nu admite în nicî o parte vre-o îmbunătățire.

După cele premise se va înțelege decî importanța deosebită, ce o dăm articulului din cestiune al fóiei naționale săsescî din Sibiu, al cărui mers de idei se póte resuma pe scurt în următórele:

Constatând, că tot mereu — cum s'a întâmplat acum și în ancheta pentru colonisărî. — Maghiarii citéză fantoma daco-românismului, ca sĕ întăréscă printr'asta afirmarea, că Românii sunt politicesce periculoșî, fóia săsescă sibiană dice, că acea fantomă nu este decât o frasă gólă în gura politicianilor de tóte dilele. Dér — dice — n'a studiat cu temeiu situațiunea poporului român, de aceea nicî nu vré sĕ crédă în dacoromânism, nicî nu vré sĕ nege cu totul esistența lui, fiă din simpatiă cătră Românî, séu din inimiciția contra Maghiarilor. Presupunĕnd dér, că dacoromânismul ar fi fapt, „S. D. Tgbtt.“ crede, că el s'a născut între Românî numai ca reacțiune în contra șovinismului Maghiarilor.

Sîmburele cestiunei nu este dér, décă Românii nutresc orî nu aspirațiunî periculóse statului, ci décă Românii sunt tratațî cu dreptatea și echitatea, ce li-se cuvine ca unei părțî fórte însemnate a poporațiunei din patriă? La acéstă cestiune capitală Sașii trebue sĕ rĕspundă *negativ* pe basa propriei lor esperiențe. Românilor li-se refusă tocmai așa, ca și Sașilor, minimul de esistență națională.

Legea de naționalitate tocmai așa nu se ține față cu ei, ca și față cu Sașii. Din dările Românilor tocmai așa nu se susțin șcóle române, ca din ale Sașilor șcóle săsescî.

Nicî un irredentism nu póte sĕ absolve statul de a-și împlini datoriile sale legale față cu cetățenii sĕi, ér suspendarea datoriilor sale nu va readuce nicî-odată pe desertorî la credință. Statul trebue sĕ caute a-și împlini mai întâi datoria sa cătră cetățenî.

Tóte cărțile gróse ale lui Jancso, tóte broșurile franțuzescî și italienescî asupra dacoromânismului sunt zadarnice și nu-și vor ajunge scopul de a combate acest dacoromânism cu „mijlóce scientifice“, pe câtă vreme Românii vor puté dovedi simplamente prin fapte, că legile esistente se calcă în defavorul lor, că administrația e părtinitóre, că învĕțĕmêntul e tratat în mod vitreg etc., că tuturor nisuințelor lor culturale li-se opun piedecî și *că aprópe fiă-care Maghiar și a ales, ca scopul cel mai inalt și ultim al politicei sale de naționalitate, desnaționalisarea concetățenilor sĕi de altă limbă...*

Ne bucurăm de acest limbagiu hotărît și în adevĕr politic al fóiei naționale săsescî din Sibiu, fiind-că el, după noi, este de natură de a aduce claritate în conceperea și judecarea realei situațiunî, în care se află adî naționalitățile nemaghiare fără deosebire față cu despotismul de rassă maghiar, ceea-ce nu póte decât sĕ le foloséscă în grelele lupte, ce le mai aștéptă.

Salarisarea preoților necatolicî. Semi oficiosul „Magyar Nemzet“ publică următorul comunicat: „Imprejurarea, că lucrările privitóre la salarisarea preoților necatolicî încă nu sunt terminate, este a se atribui în parte întârdiărei autorităților superióre bisericescî. Mai mult însĕ pórtă vina fasionările preoților privitóre la salarisare, carî sunt defectuóse și nesigure. Din causa acestor defecte numĕróse fasionărî privitóre la veniturile preoțescî au trebuit sĕ fiă respinse din partea ministeriului, care în privința acésta pórtă controlul și supraveghiarea. La întregirea salarului nu hotăresc nicî împrejurările familiare, nicî anii de serviciŭ. Venitele preoților se vor întregi până la 600, respective până la 300 fl. încă în decursul acestui an, va sĕ dică mai curênd, de cum era la început proiectat prin lege. După acel proiect ar fi fost de a se întregi salariile numai din an în an, treptat până la 800, respective 400 fl. Acum toțî preoții primesc de-odată și încă în anul acesta întregirea până la 600, respective 300 fl. Fórte mulțî dintre ei deja au și primit subvențiunea dela stat. Ceilalțî pot sĕ aștepte, căcî guvernul va lua îngrabă mĕsurile de lipsă“.

Demonstrațiunî cehice în cestiunea „zde“. *„Politik“* anunță din Brodul boem: In 21 l. c. 'i-s'au făcut *marî ovațiunî* aicî proprietarului A. *Struat*, care pentru-că a strigat „zde“ la adunarea de controlă a stat închis dece sĕptĕmânî. O mulțime imensă l'a așteptat la gară. Când s'a dat jos din tren, a fost salutat cu *„Slava!“* sgomotóse și neîncetate. Toțî, bĕtrânî și tinerî, bărbațî și femei, se grăbiau sĕ-i strîngă mâna. Călĕtorii din trenul accelerat priviau cu mirare la acéstă scenă. In mijlocul imensei mulțimî și în sunetul cântecului „Hej Slovane“, reservistul Struat fù condus în oraș. Nicî un gendarm nu s'a arătat nicăirî, nicî o uniformă nu s'a vĕdut. In casarma gendarmilor, erau consignațî gendarmii, carî fură întărițî cu 16 ómenî. Mulțimea trecênd pe acolo, a isbucnit în strigărî ironice. Séra s'a arangiat în sala de gimnastică o festivitate în onórea lui Struat.

Cestiunea colonisărilor și Românii.

Li-a întrat Ungurilor în cap sĕ maghiariseze și desființeze individualitățî naționale prin colonisărî. In direcția acésta o sĕptĕmână întrégă au desbătut și s'au sfătuit între sine membrii faimósei anchete pentru colonisare, ce și a ținut ședințele în Budapesta sub conducerea ministrului unguresc de agricultură.

N'a rĕmas mai îndĕrĕt nicî pressa maghiară. Gazetarii guvernamentalî și oposițonalî s'au unit în părerî pe acéstă temă și cu de-opotrivă vêlvă au arătat căile și mijlócele, prin care s'ar puté crea un „stat național maghiar unitar“ și o „singură națiune maghiară“ prin politica de colonisare.

Mult îi preocupă în direcția acésta mai ales *Ardealul*, unde clasa proprietarilor maghiarî mijlocii se prăpădesce vĕdênd cu ochii și unde „pămêntul fuge“ de sub piciórele Maghiarilor. Cei mai mulțî dintre diariștii ungurî găsesc, că o mare primejdiă pentru Maghiarii din Ardeal sunt *„Valahii“*. Părerea acésta o admite și gureșul Francisc *Kossuth*, care de când s'a metamorfosat érășî în *eotvöşist* patentat, umple colónele lui „Egyetertes“ cu articulî bombasticî. Așa face și în numĕrul dela 25 l. c. al numitei foi, scriind un articul despre cestiunea colonisărilor cu preferință la Ardeal și cerênd ca acțiunea de colonisare, ce a luat'o acum guvernul în mâna lui, sĕ fiă dusă înainte cu putere. Etă ce spune, între altele Francisc Kossuth în esercițiile lui stilistice:

„Unitatea de stat maghiar nu este amenințată serios decât de-o singură rassă cu limbă strĕină: *rassa acésta sunt Românii.* Primejdia din parte-le residă în însușirile lor de rassă. Poporul român *ține morțiș la limba lui*; Maghiarul însĕ se plécă atât de ușor a vorbi în limbă strĕină, încât în comunele mixte *și Maghiarii vorbesc românesce.*

„In Câmpia întrégă, aprópe până la granițele Clușiului, în căsĕtoriile mixte poporul folosesce limba română. *E fapt, că în Ardeal limba română a devenit* ***limbă internațională la cele trei rasse*** (Românî, Maghiarî și Sașî).

„Poporul român nu atrage la sine numai prin aceea că cu nicî un preț el nu vorbesce decât *românesce*, ci și prin alte trăsăturî caracteristice ale rassei sale. Cei ce cunosc bine poporul român, sciu sĕ spună multe despre *obiceiurile simpatice* ale lui; el póte fi mulțumit ușor, e privit ca pururea vesel și spiritual, tot atâtea însușirî, carî fac plăcută rassa lui înaintea conlocuitorilor sĕi.

„Românilor li-au succes a face din șcólele și autonomia lor bisericéscă cuiburî ale mișcărilor de naționalitate. Religia gr. or. este pentru ei religiă națională.... Dér nu numai șcóla și religia o folosesc spre scopurî de espansiune, ci de un șir de anî încóce ei fac politică de augmentare a rassei și pe teren economic. „Albina“ stă

la pândă, și décă vre-o proprietate maghiară e de vêndare câștigă cumpărătorĭ românĭ. Se dice (!) că „Albina“ are întabulate 35 milióne fl. pe astfel de proprietățĭ“ etc...

După tóte acestea Kossuth spune, că colonisările trebue sĕ se facă, dér sĕ se facă așa, ca sĕ fiă în stare a-șĭ *contopi* elementele streine.

Cântec vechiŭ și vorbe góle! De treidecĭ de anĭ și mai bine, de când Ungurii sunt la putere, ce au făcut alta, décă nu politică de contopire? Și care e resultatul? Pe Francisc Kossuth mai că îl cércă ispita de-a o spune, că în loc sĕ contopéscă pe alții, Ungurii ardelenĭ scad și se prăpădesc. De unde sĕ adune ei acum material pentru a umplé golurile și spărturile ivite? De pe Alföld? Dér n'au adus pe Ciangăi și n'au colonisat pe Sĕcui pe la Șermaș și în alte părțĭ, și ce ispravă au făcut cu ei?

Scopul final al lui Kossuth însĕ este de-a da alarmă și de-a denunța pe Românĭ și a-i constitui ca „cea mai mare primejdiă“ — cum o și spune — pentru „unitatea statului maghiar“. In urmare el cere mĕsurĭ rapide contra „Valahilor“, a căror limbă a devenit în Ardeal *limbă de comunicație* între cele trei naționalitățĭ.

In zadar, un popor cu temeiŭ de viață, cu trecut istoric și cu viitor, nu póte fi stîrpit de pe fața pământului cu frase kossuthiste, măcar de-ar învia încă odată hordele lui Atila și Árpad și „kinteșii“ dela 48 ai rĕsturnătorului de tron și dinastiă dela Dobrițin.

In memoria lui Menelas Germani. Ĕtă textul propunerei, cetită de d-l Tocilescu în Senat, și primită în aclamațiile întregului senat:

„Subsemnații, avênd în vedere serviciile eminente aduse țĕrii de către regretatul nostru coleg Menelas Germani și considerând, că a onora memoria unor asemenea bărbațĭ este datoriă și un îndemn:

Propunem, ca bustul ilustrului rĕposat sĕ se așede în sala ședinței Senatului și rugăm biuroul a lua cuvenitele disposiții pentru acésta.

(ss) Gr. Tocilescu, G. Kogălniceanu, I. Plesnilă, Gr. Goilav, C. Negri, G. Bogdan, I. Hocĭung, M. Alexandrescu, N. Boldur, Epureanu, I. Zaman, M. Isvoranu, S. Șomănescu, Th. Văcărescu.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Alaltăerĭ séu erĭ a trebuit sĕ se dea lupta decisivă între Burĭ și Englesĭ în Natal, căcĭ însușĭ *Buller* a telegrafat la Londra, că armatele englese vor face o desperată încercare de a cuceri *Spionskop*, posiția cea mai puternică a Burilor, pe care décă nu o vor cuceri, ei nicĭ un pas nu vor mai puté face înainte. Din telegrama lui Buller reiese clar, că luptele de patru dile ale lui Warren n'au avut nicĭ un succes, dimpotrivă a suferit pierderĭ marĭ și a trebuit sĕ se retragă. Acum însu-șĭ Buller, cum se vede, merge în ajutorul lui Warren. El a avut prevederea de-a pregăti opiniunea publică englesă pentru un desastru, dicênd adecă, că trupele lui vor avé sĕ învingă greutățĭ. Englesii nu-șĭ pot sui tunurile pe cósta muntelui și fără tunurĭ, ce vor puté face?

Agitația la Londra.

In urma telegramei, ce a trimis Buller la Londra, telegramă, al cărei cuprins l'am dat ierĭ, în capitala englesă nu s'a mai pomenit nicĭ-odată o agitațiă așa de mare. Alaltăerĭ pretutindenĭ nu se vorbia de alt-ceva decât despre lipsa scirilor din Natal. Cu toții scim, că pe țĕrmul rîului Tugela se dau lupte marĭ sângeróse și că generalul Warren s'a decis la o încercare decisivă în regiunea muntelui Spionskop. Despre resultatul acestei încercărĭ n'a sosit la Londra până alaltăerĭ nóptea nicĭ o scire; séu décă a și sosit, ministeriul de rĕsboiŭ nu voesce séu nu cutéză a o publica. Intreg personalul ministeriului de rĕsboiŭ, în frunte cu lord *Wolseley*, este în permanență și mii de ómenĭ stau în jurul edificiului ministerial. Tóte cluburile din Londra sunt înțesate de omenĭ curioșĭ.

Scirĭ mai nouĕ.

Agenției „Reuter“ i-se comunică din *Lourenzo-Marquez* următórele: O telegramă dată în Pretoria din parte bură, împărtășesce următórele amĕnunte despre atacul dela Olivier-Hoeck: Englesii șĭ au înlocuit de 4—5 orĭ pe di trupele ostenite cu altele próspete. Burii n'au avut pierderĭ, de cât un mort și doi ușor rănițĭ. Burii sunt fórte veselĭ și pliuĭ de încredere. *Englesii au suferit pierderĭ marĭ.* Generalul *Botha* a fost numit comandant suprem peste trupele dela Spionskop. Generalul *Cronje* a primit altă misiune. In lagĕrul dela nord al Englesilor, *confusiunea e mare.* S'a putut vedea cam trupele umblă încóce și 'ncolo fără de nicĭ o țîntă.

Din *Bruxella* se vestesce, pe urma unei depeșĭ din Pretoria, că planul lui *Warren* de a ocoli pe Burĭ, a suferit *fiasco.* Warren e silit acum a ataca în front posiția aprópe de necucerit a Burilor, pentru-ca sĕ scutéscă de totală nimicire întreg corpul de armată al lui *Buller.* Dela 21 Ianuarie însĕ Warren a suferit pierderĭ așa de marĭ, încât îi este cu neputință a-șĭ realisa planul.

Scirĭ de pace.

„*Daily Mail*“ din Londra scrie: „Deja dilele viitóre putem sĕ așteptăm propunerea de pace comună a mai multor puterĭ“. Aceeașĭ fóie spune, că White, fostul consul, a plecat cu misiune deosebită la *Mac-Kinley*, pe când consulul *Macrum* a fost însărcinat tot cu o astfel de misiune pentru Francia. Condițiunile oferite de *Transvaal* vor fi: deplina independență a republicelor și dreptul electoral după o ședere de 7 anĭ în republică.

„*Morningleader*“ dice, că este în *interesul Angliei* de a sfîrși cât mai curênd rĕsboiul, ca astfel sĕ împiedece luptele nimicitóre din Africa.

SCIRILE DILEI.

— 14 (26) Ianuarie.

Fasiunile asupra datoriilor întabulate pe case orĭ moșii. Cei ce platesc interesele pentru datorii, séu rente întabulate pe case și pământurĭ ale lor, dobândesc un scădĕmênt al dării suplementare, adecă al aruncului după darea de casă și pămênt, décă fac în timpul prescris de lege fasiunile lor asupra acestor datorii întabulate. Fasiunile se pot face până la 31 Ianuarie st. n. pe blanchetele, ce se capĕtă la tóte primăriile (antistiile) comunale și se pot preda în decursul órelor de oficiu provĕdute cu datele și cu subscrierea de lipsă. La cas de bólă séu ivindu-se altă piedecă, din pricina căreia cine-va n'a putut preda la timp fasiunea sa, celui împiedecat îi stă în drept a face o *cerere de justificare*, arătând causele, pentru care a fost împedecat și înaintând fasiunea datoriilor sale pe imobile încă *până la 15 Februarie n. c.*, tot la primăriile comunale și la perceptoratele orășenescĭ. *Cel ce n'a înaintat fasiunea sa până la 31 Ianuarie n., séu n'a justificat întârdierea ei până la 15 Februarie stil nou 1900, perde avantagiul ce i-l dă legea pe acest an*, adecă nu i-se mai scade nimic din aruncul după casă și pămênt.

Programa concertului Reuniunei de gimnastică și cântărĭ din loc, ce se va da Vinerĭ, în 2 Feb. n. (21 Ian. v.) 1900 în sala Redutei orășenescĭ din loc, sub conducerea d-lui *G. Dima*, este următórea: 1. „Quartett“, op 74. Nr. 1 C-dur pentru 2 violine, Violă și Violoncello de I. Haydn. 2. „Fericițĭ sunt cei gonițĭ“, cor mixt de G. Dima. 3. „Recitativ și Arie“ pentru tenor din Oratoriul „Creațiunea“ de I. Haydn. 4. „Cântece de iubire“ pentru cor mixt și acompaniare de piano à 4 m. de I. Brahms. 5) „Două cântece“ pentru tenor cu acompaniare de piano: *a*) „Tu eștĭ odihna“, de F. Schubert. *b*) Mĕ 'ntrebĭ... de G. Ștefănescu. 6. „Trei cântece vechĭ românescĭ“ pentru cor mixt de G. Dima: *a*) Scumpă dragă copiliță. *b*) Așa mĭ-a fost ursita *c*) Nu-i dreptate, nu-i! Prețurile de întrare sunt: Fauteuil: 2 coróne 50 banĭ; Parquet I. 2 coróne; Parquet II. 1 corónă 60 banĭ; Entrée: 1 corónă; Balcon: 3 coróne; Galeria: 1 corónă 20 banĭ. Inceputul la 8 óre séra.

Anunțăm cu ocasiunea acésta, că comitetul Reuniunei va arangia și o serată musicală împreunată cu dans. Acésta încă va urma în scurt timp.

Medic pentru cercul de sus și de jos al Bârsei, precum aflăm, a fost numit d-l Dr. Teodor *Sbârcia*, original din Toplița română. D-sa își va ocupa postul în 1 Februarie n.

Ministrul de instrucțiune Wlasics sufere, cum scrie „Pester Lloyd“, de mai multe sĕptĕmânĭ și numai cu mare greu póte sĕ satisfacă îndatoririle oficiului sĕu. Acum medicii și familia ministrului s'au întrepus, ca ministrul sĕ-șĭ vadă de sănĕtate și în fine s'a decis sĕ-șĭ ia un concediu de câte-va sĕptĕmânĭ ducêndu-se la Meran. In urma acésta la viitórea desbatere budgetară, budgetul ministeriului de culte va fi discutat cel din urmă, în speranță, că până atuncĭ ministrul se va întórce din concediu.

Greva minerilor în Austria continuă. In Boemia și Moravia numĕrul greviștilor trece peste 80,000. Mișcarea au pregătit'o de mult muncitorii din minele de cărbunĭ și au pășit unitar cu pretensiunĭ comune: 8 óre de muncă la di și înmulțirea plății cu 20%. Câte-va sute de muncitorĭ au reîntrat în lucru, însĕ partea cea mai mare din ei continuă a sta în grevă. Lipsa de cărbunĭ a făcut, ca o mulțime de școle sĕ fiă închise. In Boemia lipsa de cărbunĭ e așa de mare, încât s'a recurs la cărbunii din Ungaria. Mulțime de fabricĭ nu lucréză, căcĭ n'au cărbunii de lipsă.

Casă națională unguréscă în Brașov. Clubul maghiar („Magyar polgári kör“) din Brașov a înițiat o mișcare pentru înființarea unei *Case naționale* a lor. S'au și început colectele în acest scop, adunându-se până acum 1000 fl. Restul se va aduna tot prin colecte. Foile budapestane privesc și în acéstă inițiativă a Ungurilor din Brașov o mare ispravă din punctul de vedere al raporturilor cu naționalitățile nemaghiare.

Demonstrația anti-maghiară în Fiume. Din *Fiume* se anunță, că alaltăerĭ a fost éră șĭ acolo o *demonstrație în contra Maghiarilor.* Un funcționar de serviciu inferior dela calea ferată s'a dus la o petrecere de carneval îmbrăcat ca „*csikos*“. Trecênd peste Corso el a fost insultat de public „Csikos“-ul parvenit se retrase atuncĭ pe piața Deak într'un otel cercetat mai ales de Maghiarĭ fiumanĭ. Acolo se iscă o bătaie sângerósă. Studențĭ italienĭ și croațĭ *au bombardat tóte ferestrile otelului* și au rănit pe câțĭ-va „óspețĭ“ maghiarĭ, carĭ, pĕcatul lor, umblară sĕ se arate vitejĭ. Poliția arestă pe studenții *Carina* și *Bacich.* Intre Maghiarĭ, dice o fóie din Pesta, e mare supĕrarea și indignarea, căcĭ, afirmativ, studenții ar fi fost ațîțațĭ de partida autonomistă.

Dela căile ferate române. In urma ordinului circular al Ministrului de lucrărĭ publice, un numĕr de 30 funcționarĭ de origine străină au fost licențiațĭ dela căile ferate române.

Catastrofa în T.-Severin. „România Jună“ primesce următórea telegramă dela corespondentul sĕu din Severin: „Erĭ s'a surpat zidăria unei ghețării în lucrare dela nouĕ metri înălțime. De sub dărîmăturĭ s'au scos un mort și doi grav rănițĭ. Mai sunt doi morțĭ. La desgropare lucréză pompierii și soldații.

Convenția vamală româno-turcéscă. Din Constantinopol se telegrafézâ, că ambasada română de acolo a predat Porții o notă, în care cere prelungirea convenției postale între Turcia și România, provisor încă pe doi anĭ. Convenția era sĕ espire la 27 Februarie.

Alegere de primar în Praga. Alaltăerĭ, după trei voturĭ, carĭ n'au avut resultat, alegerea de primar al orașului Praga a fost amânată. Dr. *Forllipny*, candidatul tinerilor Cehĭ, a întrunit 42 voturĭ, și *Srb*, candidatul Cehilor bĕtrânĭ 43 voturĭ.

Predicĭ. Poimâne, Duminecă, va predica în biserica S-tei Adormirĭ din Brașov-cetate d-l capelan militar Nicolae *Fizeșianu.*

Corabiă pustiită. Din Hamburg se telegrafézâ, că vaporul „*Karl*“, care mergea din Sunderland spre Cristiania, a suferit naufragiu la Strömstadt. Afară de un matroz, întreg personalul vaporului s'a înecat.

Influenza în Italia bântue de câte-va sĕptĕmânĭ în mare mĕsură. In *Veneția* d. e. abia este familiă, care sĕ nu aibă un bolnav de influenză. Spitalele sunt pline cu bolnavĭ și medicii sunt în sensul adevĕrat al cuvêntului storșĭ și istovițĭ de munca și alergările obositóre în curarea pacienților. Bóla 'i culcă la pat mai ales pe bĕtrânĭ și pe copii. In *Livorno* s'au ivit până acum 15,000 casurĭ de influenză, parte mare în clasa de jos a poporațiunei. In *Ferrara* 7000 de bolnavĭ zac de influenză. Intre alții sunt bolnavĭ toțĭ profesorii și învĕțătorii, așa că școlele a trebuit sĕ fiă închise. In *Parma* numĕrul casurilor de influenză a trecut peste considerabila cifră de 14,000. Bóla bântue mult și în Turin, Genua și Roma.

Espedițiune nouă la polul nordic. Din St. Petersburg se anunță, că baronul Toll, cunoscutul explorator al polului de nord, va pleca în Iunie din un port norvegian pentru explorarea insulelor Siberia nouă și a pământului Sanikof. Stația I va fi gura rîului Lena unde va petrece erna. In vara anului 1901 vor începe drumul către isulele Siberiei nouă. In acest timp vor face studii geografice și climaterice. Partea mică a espediției avênd o mulțime de cânĭ, va pleca cu sănii în Martie 1901 sĕ se atașeze lui Toll. Vaporul „Ieanette“ lângă insulile din Siberia nouă s'a cufundat în 1881, cu acéstă ocasiă Nansen a dovedit, că trebue sĕ fiă mare deschisă care se întinde dela aceste insule până la Grönlanda orientală. Toll tot pe acest fapt sĕ bizue, ca astfel sĕ pĕtrundă în regiunile de nord.

Succi prins cu ocaua mică. Succi, care a sciut sĕ-șĭ câștige un renume prin posturile sale îndelungate, a pățit'o. Continuând cu acest esperiment al sĕu în Rio de Janiero, unde anunțase că va posti 40 de dile, își începuse producțiunea sa. Nu trecură decât câte-va dile și fù surprins de Dr.-ul Almeidac cum se delecta cu pastile fórte nutritive de carne. Prins decĭ cu ocaua mică, a credut că e mai bine sĕ întrerupă producția sa și a luat'o la sănetósa.

Bal în Năsĕud. Corpul profesoral dela gimnasiul superior fundațional din Năsĕud invită la balul, cel va arangia la 10 Februarie n. c. în sala de gimnastică dela gimnasiu. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea de persónă 2 cor., de persónă în familiă 1 cor. 60 banĭ. Venitul curat e destinat în favorul fondului școlarilor morboșĭ. Suprasolvirile și ofertele marinimóse se vor publica cu mulțămită în raportul gimnasial.

Concert. Musica orășenéscă va concerta Dumineca în salonul Hotelului „Europa“. Inceputul la 7 ½ óre séra. Intrarea 60 banĭ.

O crimă oribilă.

Tohanul-vechiŭ, 24 Ian. n.

Adĭ pe la 10 óre a. m. locuitorii de aicĭ Moise Nicolae Radu și Iosif Rozorea au plecat la pădure, ca împreună sĕ aducă nisce găteje, crengĭ uscate pentru foc, de aceea nicĭ nu au luat de-acasă sĕcure, ca

…ă taie lemne verdĭ. Ca sĕ pótă aduce …mnele au dus cu ei ciócle.

Ajungênd la locul numit, au adunat …emne uscate, crengĭ, sdroburĭ, așa dicênd …u curățit locul și, după-ce n'au mai aflat …emne în acel loc, Moise Nicolae Radu a …is către soțul sĕu, că el scie nisce uscă…urĭ în marginea pădurii comunei Vulcan …i se duce sĕ le adune. Așa a plecat înainte și soțul sĕu după el, și ajungênd acolo au adunat nisce uscăturĭ, într'acea însĕ a nimerit la acel loc (la 2 óre p. m. pădurarul din Vulcan cu numele: *Eltz Martin*, înarmat cu pușca de vênat, și îndată după sosire a provocat pe Iosif Rozorea, că ce caută acolo, nu scie, că nu-i iertat? și-l provócă sĕ păşéscă îndĕrĕpt, ceea-ce Iosif Rozorea a și ascultat, retrăgêndu-se vre-o 6 pașĭ și s'a apropiat de soțul sĕu și i-a rĕspuns pădurarului „săsesce", — că scie, că nu-i iertat, dér avênd trebuință de vre-o două uscăturĭ, a îndrăsnit. Apoi pădurarul provócă pe celalalt și-i dice: da ce-i mĕ prostule, ce cauțĭ aicĭ, nu scĭ, că nu-i iertat; Moise Nicolae Radu însĕ — om de vre-o 35—40 anĭ, fiind surd tare și vorbind și fórte greu și rĕu — póte nicĭ nu l'a înțeles, și a stat nemișcat și nu a rĕspuns; atuncĭ pădurarul sare la el *și-'i trage cu pumnul peste față una bună;* la acésta lovitul se retrage îndĕrĕt spre drépta cu mâna ridicată spre apĕrare, dicênd: iértă-mĕ, iértă-mĕ! — în glasul lui bădăran, — dér pădurarul a strigat: stăi tu, că-țĭ arĕt eu ție, prostule! Și ridicând pușca și îndreptându-o spre el, ***la distanță de vre-o 6 pașĭ a împușcat drept prin plumâna stângă,*** pe lângă inimă, pe *Moise N. Radu*. Acesta momentan a cădut jos, oftând și esclamând: Auleo, m'a omorît!

Pădurarul îndată a luat'o la fugă către casă. Cel pușcat însĕ n'a murit îndată, și soțul sĕu Iosif Rozorea, june de vre-o 19 anĭ, dér debil de construcție, s'a necăjit mult și l'a pus pe săniuță și cu mare năcas l'a adus acasă, unde *după 1 óră a murit*, între chinurĭ oribile.

Pădurarul ajungênd acasă s'a anunțat însu-șĭ la gendarmeria din Vulcan, care apoi l'a dus l'a fața locului imediat, și de-acolo l'a adus aicĭ pentru cercetarea causei. Pădurarul Eltz e de-o statură mai mult mică, construcție debilă, are mustață blondă, față sarbedă, ochĭ micĭ de-o căutătură sĕlbatică. Poporul nostru s'a revoltat grozav de acéstă crimă, și vĕdêndu-l, s'a înfuriat cu atât mai mult, fiind-că ucigașul la interogator nega, că a fost așa, precum spune martorul ocular Iosif Rozorea, ba avea nerușinarea de-a afirma, că în apĕrarea proprie a folosit arma, fiind-că cel pușcat ar fi sărit la el și i-ar fi prins pușca și luptându-se mai mult timp, a trebuit într'un moment bine-venit sĕ-l pusce!

Audĭ, vicleanul! a folosit arma, față de-un om nearmat, — ceea-ce singur criminalul a recunoscut — și de-o natură așa tăcută, blândă și bună, precum era ucisul, care n'a avut în viața lui cu nimenea nimic, n'a vătĕmat pe nimenea nicĭ când, și ducea o viață retrasă, om sĕrac, care lucra omenesce la unul și la altul sĕ se pótă susține, și vorbea rar, căcĭ, precum am amintit, era surd tare și vorbea rĕu, și era cam tîmpit la minte.

Étă unde am ajuns! Pentru nisce uscăturĭ se omóră un om năcăjit. Punem casul, că ar fi comis transgresiune, prevaricațiune, apoi nu e óre legea silvanală din 1897 destul de aspră? De ce nu i-a condus la primăria comunală în Vulcan, décă n'a avut ce zălog sĕ ia, și sĕ-i fi pedepsit, dér nu sĕ omóre. Apoi cine póte crede acea minciună grosolană, că a sărit la el cel pușcat, și i-a prins arma, când el n'a avut absolut nimic în mână! Asta e o mare vătĕmare și blam asupra acestei comune, cu atât mai mult, că pentru pădurarii comunei Vulcan e ceva caracteristic acest lucru, deóre-ce au mai pușcat ei în pădure ómenĭ din comuna nóstră, și anume mai anii trecuțĭ pe un june cu numele George Alesandru Nicóră, care a murit momentan, apoi au pușcat după Spiridon Muscan și George George Rozorea, însĕ aceștia au scăpat cu viéță!

E ceva de speriat! Óre comuna Vulcan până când are de gând sĕ continue cu aplicarea de astfel de pădurarĭ? Primăria comunală de-acolo nu cetesce legĭ și statute, și cum își instruéză pe monștrii aceia, carĭ păzesc astfel pădurile?

Trist destul! Așteptăm însĕ cu nerăbdare și sfirșitul acestei tragedii.

Olteanul.

Industria și scólele de industriă.

Mediaș, Ian. 1900.

— Fine. —

Datele, ce le-am citat, am aflat de lipsă a-le comunica publicului cetitor, fiind ele cu atât mai interesante, cu cât cu satisfacere vedem, că *611 învĕțăcei românĭ* au frecuentat școlele numite, și décă mai adaugem lângă aceste școle încă și aceea din harnica și frumósa comună Sĕliște, care deși se ține de fostul fund regesc, totușĭ numita foiă nu face nicĭ o amintire despre ea, și décă punem numĕrul învĕțăceilor din comuna acésta numai la 100, atuncĭ cu bucuriă vedem, că *peste 700* de învĕțăcei românĭ frecuentéză școlele de industriă pe teritoriul fostului fund regesc. Un progres de tot mare este acesta, când considerăm trecutul cel funest al părinților noștri, carĭ pe timpul țechurilor, pe lângă tótă bunăvoința și iubirea lor către meserii, nu puteau da pe băeții lor la meserii, căcĭ aceștia din principiu erau eschișĭ.

Și décă am ajuns cu ajutorul lui Dumnedeu, ca sĕ avem 700 de învĕțăcei meseriașĭ, avem sânta datorință de a ne îngriji, ca învĕțăceii aceștia, pe lângă perfecționarea lor în specialitățile singuratice, *sĕ nu se desnaționaliseze,* fiind-că în școlele acestea, afară de Sĕliște și în parte Orăștie, limba de propunere nu este română, și așa tinerii noștri sunt fórte espușĭ la încercărĭ, de a se lăpĕda de neamul lor, ceea ce este cu atât mai mult de temut, după-ce acum s'au înființat în mai multe localitățĭ și școle de stat de meserii, când apoi după ce cei mai mulțĭ învĕțăcei sunt aședațĭ pe la măeștri strĕinĭ de neamul și legea nóstră, bețiĭ tinerĭ abia au ocasiune de a mai audi limba lor maternă. In împrejurările actuale nu ne mai rĕmâne alt remediu, decât a insista cu tótă tăria, ca învĕțăceii sĕ capete instruire religiósă; anume după-ce și în planul de învĕțămênt religiunea este pusă între studiile obligate, superioritățile nóstre bisericescĭ sĕ demande și sĕ controleze în mĕsură recerută, ca religiunea sĕ se propună de parochii noștri și de cooperatorii lor în mĕsura, în care o prescrie planul de învĕțămênt.

Cunosc pe mai mulțĭ părințĭ, carĭ anume numai pentru asta au o aversiune către meserii, temêndu-se, că copii lor îmbrățișând óre-care ram de meseriă, se vor lăpĕda de lege și de neam, și așa mai bine evită asta, nedând copiiĭ lor la meserii. Am puté lua esemplu, ca în multe, și în asta privință, dela conlocuitorii noștri sașĭ, carĭ cu tot-adinsul și cu mare scrupulositate se îngrijesc, ca fiă-care învĕțăcel sĕ umble la biserică, la catechisare, sĕ capete și sĕ cetéscă cărțĭ religióse morale și sĕ devină prin asta credincioșĭ bisericei lor; tot asemenea ar trebui și preoții noștri, cu deosebire cei de prin orașe, sĕ se îngrijéscă, ca tinerii noștri sĕ nu créscă strĕinĭ de biserică și neam. Numai prin meseriașĭ putem înmulți și întări elementul nostru pe la orașe, dér ce folos avem, că numĕrul meseriașilor noștri se înmulțesce, decă aceia nu sunt crescuțĭ și întărițĭ în datinele și prescrisele religiunei nóstre!

Preoții și cooperatorii noștri prea tare se cruță prin aceea, că se retrag dela acest obligămênt sacru al lor, obiecționând cei mai mulțĭ, că pentru catechisarea meseriașilor nu primesc o remunerare separată (Dér brâul roșu pentru ce li-s'a dat?), și pentru asta nicĭ nu pun nicĭ un pond pe instruirea religiósă a învĕțăceilor. Dumnealor sĕ nu uite însĕ, că prin înmulțirea meseriașilor și prin crescerea lor religiósă peste vre-o câțĭ-va anĭ se vor înmulți și poporenii lor în orașe, când apoi se va augmenta și venitul lor.

Eu așa cred, că în urma decisiunei sinodului de astă-tómnă din Blașiŭ, ca sĕ se conscrie toțĭ sodalii românĭ gr.-cat. de meserii și comerciŭ, consistoriul archiepiscopesc are intențiunea salutară de a afla óre-care modalitate, după care și sodalii sĕ-șĭ facă destul datorințele lor creștinescĭ; dér la ce va ajunge consistoriul cu sodalii în asta privință, décă nu se face îngrijirea recerută, ca învĕțăceii, carĭ devin cu timp sodalĭ, sĕ capete o crescere morală religiósă fundamentală, când apoi ajungênd ei sodalĭ, mai ușor vom puté sĕ-i înduplecăm la formarea de corurĭ bisericescĭ și alte reuniunĭ, apoi prelegerĭ publice, bibliotecĭ de împrumutare și altele.

Precum am amintit mai sus, în privința numĕrului meseriașilor am progresat. Nu este iertat a uita nicĭ-odată de instituțiunile acelea și de bărbații aceia meritațĭ, cărora le putem mulțămi în mare parte înmulțirea învĕțăceilor de meserii. Anume noi, Ardelenii, fiind mai miserĭ, copiiĭ noștri au lipsă pe lângă îndemnurĭ binevoitóre și de ajutorare în banĭ. Instituțiunea cea mai veche, care de vre-o 30 de anĭ încóce a dat ajutóre la învĕțăceii noștri, este reuniunea „Transilvania" din Bucurescĭ, înființată de decedatul Alesandru Papiu Ilarian, care prin Asociațiunea din Sibiiu a dat anual câte 400 fl. ca stipendiu; după aceea reuniunea anume înființată pentru ajutorarea învĕțăceilor de meserii din Brașov; apoi rĕposatul Demitriu Andronic din Sibiiu, neuitatul metropolit de odinióră Dr. Ioan Vancea din Blașiŭ, Constantin Papfalvi (Papuc), fostul preposit capitular din Blașiŭ, regretatul cetățén din Sebeș Forro: toțĭ șĭ-au făcut nume nemuritóre prin înființarea de fundațiunĭ în scopul ajutorărei învĕțăceilor de meserii. In urmă am sĕ amintesc pe mult stimatul domn Ioan Vișa, proprietar de casă în Siciiu, care, ca mare mecenate al tinerĕtului nostru, a donat o sumă considerabilă de 20.000 fl., ca fundațiune, care activându-se peste doi anĭ, va avé menirea cea frumósă de a ajuta pe învĕțăceii și sodalii de meserii și comerciŭ de ambele secse și a da împrumuturĭ fără camĕtă măeștrilor tinerĭ, carĭ au sĕ se căsătoréscă și care împrumut îl vor replăti în restimp de 10 anĭ.

D. R.

Apel

către iubitorii culturei poporului român.

Cele mai frumóse și mai nobile dintre simțemintele, ce trebue sĕ-le aibă omul în genere, sunt: simțemintele naționale, religióse și morale. Prin cultura acestor simțeminte omul ajunge la cunóscerea de sine și se pune în raporturile cele mai deaprópe cu Dumnedeu, cu ómenii și cu natura. Pentru de a deștepta în poporul nostru aceste nobile simțeminte, am întemeiat „Reuniunea de cetire și cântărĭ în comuna Telciu" (com. Bistriță-Năsĕud.)

Spre a-șĭ puté ajunge scopul, ce urmăresce, reuniunea acésta are sĕ susțină o bibliotecă poporală și un cor vocal. Aprobându-se statutele reuniunei nóstre prin înaltul ministru reg. ung. de interne și dorind a-o pune în lucrare, în lipsa de mijlóce materiale suficiente ne luăm voia a ne adresa către toțĭ iubitorii culturii poporului nostru și cu deosebire către P. T. Domnĭ editorĭ de diare și opurĭ, rugându-i, ca sĕ binevoiască a veni întru ajutorul reuniunei nóstre prin dăruirea de diare, reviste, cărțĭ și compozițiĭ musicale potrivite a fi cetite de poporul nostru.

Dăruirile binevoitóre, pentru carĭ poporul nostru va păstra marinimoșilor donatorĭ mulțămită și recunoscința sa deplină, ne rugăm a-se adresa subsemnatului președinte al reuniunei în Telciu (com. Bistriță-Năsĕud) u. p. Telciu.

Telciu, 27 Ianuarie 1900.

Valeriu Mureșan, președinte. *Samuil Berendi*, secretarul reuniunei.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Cu ocasianea producțiunei arangiate în 26 Decemv. 1899 de către „Societatea rom. de lectură" din Rêșnov, s'au încassat, parte ca trimise prin poștă, parte séra la cassă, următórele sume:

Din Ploeștĭ dela: M. tim Dn. George Dobrescu bancher 100 lei, d-l Alexe Dobrescu comers. 5 lei, d-l Ir. Dobrescu com. 5 lei, d-l N. Bucarescu comers. 10 lei, d-l N. Brașoveau comptabil 5 lei, d-l George Ciocoiu comers. 5 lei.

Din Bucurescĭ: dela M. St. Dn V. Gr. Borgovan dir. scolar 5 lei., d-l D. D. Ilie comers. 5 lei, St. Stănescu 2 lei, D. D. Ciocoiu 2 lei, I. N. Dobrescu 1 leu.

Séra la cassă: D-l primar local Mich. Marzell 4 coróne, d-l D. Șusu comers. Rîmnicu-Sărat 5 lei, D-l B. Bude înv. dir. Zêrneștĭ 4 cor., resp. dela participanțĭ peste tot suma de 204 coróne. Adăugênd la acéstă sumă nobilele oferte trimise din afară, întréga suma a intratelor ne dă *334 cor. 50 fil.*, din carea substragênd spesele avute cu *108 cor. 88 fil.*, resultă un *venit curat de 225 cor. 62 fil.*, care sumă s'a adaus la fondul societății.

Dând în chipul acesta sémă despre resultatul material al producțiunei sus numite, subscrisul, în numele „Societății române de lectură" țin de sf. datorință a esprima și pe calea acésta cea mai căldurósă mulțămită și asigur de recunoscința nóstră în prima liniă pe Dn George Dobrescu, marinimosul fiiu al Rêșnovului, care prin muncă și stăruință asiduă, avêntat astădĭ la o splendindă posițiune socială și materială, cu mâna largă și bogată întinde nobilul sĕu ajutor la orĭ-ce acțiune despre care numai se convinge, că are de scop deșteptarea și luminarea acelor locuitorĭ, în mijlocul cărora s'a născut și-a crescut. Ecoul satisfacțiunei și îmbărbătărei adênc simțite de toțĭ membrii societățeĭ, la primirea frumosului D-sale ofert, și care acum i-se transmite și pe calea acésta, facă ca sĕ vibreze în inima D-sale acea sonoră córdă, care se mișcă și vibréză numai în pieptul acelora, cărĭ sciu și vréu a face bine.

In a doua liniă, specială și căldurósă mulțămită esprim tinerului și zelosului comersant G. Ciocoiu, tot fiu al comunei nóstre, care pe lângă ofertul de astă-dată și pe lângă cotisațiunea de 4 coróne, ce anual o solvesce la societate mai trimite societății și un valoros diar al căruĭ abonament îl costă pe an 50 lei.

Și tuturor celorlalțĭ stim. D-nĭ, carĭ au aflat de bine a da atențiune societățeĭ nóstre și a sprijinì prin trimiterea și resp. solvirea ofertelor indicate, le transmit pe calea acésta căldurósă mulțămită și asigurare de recunoscință.

Rêșnov, Ianuarie 1900.

In numele „Societății române de lectură":

Ioan Teculescu, paroch, ca președinte.

ULTIME SCIRI.

Bucurescĭ, 25 Ianuarie. Prințul moștenitor român Ferdinand a sosit adĭ după amédĭ în Bucurescĭ cu trenul de Ostenda. A fost întêmpinat la gară de Regele și de miniștri.

Berlin, 26 Ianuarie. *Consiliul federal a votat legea pentru sporirea flotei.* Cheltuelile totale fac 1861 milióne de mărcĭ.

Londra, 25 Ianuarie. Ministrul de rĕsboiŭ a primit din lagĕrul dela Spearmans-kamp telegrama următóre cu data de 23 l. c.:

Trupele lui Warren *au cucerit Marțĭ nóptea Spions-kop.* Tótă diua de Miercurĭ Englesii au ținut ocupată posițiunea, deși erau espușĭ la atacurĭ violente. *Perderile Englesilor sunt marĭ.* Generalul *Woodgate a fost grav rănit.*

Londra, 25 Ianuarie. Despre *Buller* nicĭ o scire.

Lui „*Times*" i-se anunță din *Spearmans-kamp* cu data de 23 l. c., că trupelor englese nu li-au succes a înainta. Burii, carĭ au mai multe tunurĭ, după-ce și-au întărit posițiunea din dos a muntelui, sunt pregătițĭ la lupte pe timp neprevĕdut.

Bruxella, 26 Ianuarie. O depeșă din Pretoria spune, că generalul Warren *n'a luat Spionskop* ci numai *o înălțime* de lângă Spionskop.

Dela Tiporafia „A. Mureşiann“ din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

„*Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa*“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Franciso Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Vivia, sêu Biserica din Cartagine, naraţiune istorică, tradusă din italienesce de *Dr. Iuliu Dragoş,* preot şi profesor. Se vinde cu preţul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noienĭ“, naraţiune istorică din veacul nostru, scrisă de *Arghirobarbu.* Acéstă interesantă naraţiune privesce evenimente din 1848—49. Preţul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din trecutul Silvaniei legende de *Victor Russu.* Conţine 25 legende diferite. Preţul unui esemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.).

*

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea,* profesor la şcólele române din Braşov. Cartea este întitulată: ***„Caractere morale,*** esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“. Acéstă carte, atât prin esteriorul sěu elegant, cât şi prin cuprinsul sěu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevěrată podóbă în literatura nóstră. Vom căuta s'o facem mai de-aprópe cunoscută cetitorilor noştri; de-ocamdată ne mărginim a atrage asupra ei atenţiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de preţiósă de învěţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu“, la librăria N. I. Ciurcu şi la librăria H. Zeidner în Braşov.

*

O carte de legĭ. „Amicul Poporului“ îndreptar în cause administrative şi judecătoresci *pentru poporul român*“ de *Titu Vuculescu,* pretor în Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţěranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sě înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sě facă şi ce nu; cum are sě-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sě se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55).

*

„Preotul ca ministru al sacramentului penitenţei“, tractat teoretic-practic. prelucrat de *Arghirobarbu,* cu permisiunea superiorilor. Pseudonimul Arghirobarbu e cunoscut în literatura nóstră cu autorul multor scrierĭ de valóre, mai ales bisericescĭ, între carĭ este a se numěra şi scrierea de faţă, care cuprinde un studiu aprofundat şi denotă o bogată erudiţiune teologică din partea autorului. Preţul unui esemplar (207 pag. format mare 8^0) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun“, colecţiune de lectură solidătóre de caracter în direcţiune religiósă-morală (Doctorul sufletesc şi sfaturile lui pentru cei ce sunt aprópe de timpul scăpărei din închisóre) tradusă de actualul preposit capitular *Ioan Papiu,* pe timpul când funcţiona ca spiritual la institutul corecţional din Gherla. Preţul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

„Consideraţiunĭ istorice asupra asociaţiunii popórelor şi aplicaţiunea lor la *naţiunea nóstră* de *Ioan Clinciu* profesor în Bucurescĭ. Acésta scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbaţii iubitorĭ de sciinţă. Preţul 1 fl., (+ 5 cr. porto.)

Dietetica poporală, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica,* medic pensionat. Carte tipărită cu ajutorul Asso ciaţiuneiştât şi de favorabil apreţiată din partea ḑiarelor nóstre. Conţine vre-o 25 figurĭ în text. Preţul 85 cr. trimis francat.

*

Cugete şi consideraţiunĭ din esperienţa vieţii lui Argirobarb. Tipărită în 1898. Cartea se estinde pe 30 pagine şi conţine 170 de sfaturĭ înţelepte, scóse din păţania vieţii. Preţul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din vieţa Românilor bihorenĭ, de d-na *L. Rudow-Suciu.* Este o carte de 148 pag. 8^0, tipar měrunt, dêr frumos şi curat. Preţul 50 crucerĭ (cu porto 55 cr.),

Toaste pentru tot felul de persóne şi ocasiunĭ, de *Tit. V. Gheaja,* spiritual la institutul de corecţiune din Gherla. Preţul 20 cr. (cu posta 22 cr.).

Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel séu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de *Dr. T.* Este o istorisire interesantă şi bine scrisă. Preţul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de *Vasiliu Ranta Buticescu.* E o bogată colecţiune de poesii, tipărite pe hărtiă fină şi formând un volum de lux Preţul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.).

Felicitărĭ în poesii şi prosă la anul nou, ḑiua nascerei şi ḑiua numelui, către diferite rudenii, preoţĭ, învěţătorĭ şi binefăcětorĭ, precum şi vorbirĭ la diferite ocasiunĭ scolastice, de *George Simu.* Preţul 20 cr. (cu posta 22 cr.).

CĂLINDARUL PLUGARULUI

pe anul visect 1900.

se află de vênḑare la

Tipografia A. Mureşianu din Braşov.

Acest Călindar au întrat în anul VIII-lea, format mare, şi conţine portretul forte bine reuşit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sěrbătorile şi alte ḑile schimbătóre, calculul sěrbătorilor mai marĭ, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 lunĭ, urméză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competinţele de timbre, měsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Ţéra unguréscă şi Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rěsboiului pentru neatârnare de G. Coşbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuţia şi binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In şanţurĭ (poesii) de G. Coşbuc etc. In partea higienică şi economică: Un duşman al omului (rachiul); Ce sě facă părinţii, ca sě-şĭ feréscă copiiĭ de orbiă; Cum sě tracteze părinţii pe copiiĭ lor orbĭ; Bune sunt beuturile pentru copii? Urméză apoi partea economică: Vitele roşii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiŭ, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunţele, sfeclele şi apa de beut). La urmă mai multe poveţe preţióse şi glume apoi anunţurĭ. Preţul 25 cr. (cu posta 30). *Venḑetorii primesc rabatul cuvenit.*

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maier.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Ianuarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	99.10
Renta de coróne ung. 4%	95.—
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	100.50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	99 70
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	94.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	162.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	99.65
Renta de hârtie austr.	99.40
Renta de aur austr.	98 95
Losurĭ din 1860.	138 50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	131.75
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	186.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	233 65
Napoleondorĭ	19 20
Mărcĭ imperiale germane	118.15
London vista	242.20
Paris vista	96.15
Rente de coróne austr. 4%	98.70
Note italiene	89.60

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Ianuarie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.20	Vênd.	18.30
Argint român.	Cump.	17.80	Vênd.	18.—
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.12
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2 4.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	11 18	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se **potŭ** face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonaţĭ sě binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sě li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sě binevoiască a scrie adresa lămurit şi sě arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“